

Проект фінансується
Європейським Союзом

“Розвиток інтегрованих соціальних служб для вразливих сімей і дітей”

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

ОГЛЯД ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ ТА ПРОЕКТІВ ТАКИХ АКТІВ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ЦІЛЕЙ ПРОЕКТУ (ЛЮТИЙ 2006 РОКУ)

Винников О.

Київ, лютий 2006

I. Загальні положення

В лютому 2006 року набрали чинності принаймні 12 нормативних актів, що стосуються захисту прав вразливих сімей та дітей і, відповідно, цілей Проекту.

Натомість законотворча діяльність Верховної Ради у цій сфері стала менш активною і, очевидно, розгляд багатьох законопроектів відбудеться уже напередодні парламентських виборів у березні цього року.

II. Очікувані зміни для цілей Проекту

1. Найважливіші зміни у законодавстві сталися стосовно розміру та порядку виплати соціальної допомоги на дітей.

1.1. Кабінет Міністрів України затвердив Постановою № 106 від 06.02.2006 р. Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом „гроші ходять за дитиною” у 2006 році.

Розмір соціальної допомоги становить два прожиткових мінімуми для дітей відповідного віку (або різниці між цією сумою та розміром призначених на дитину аліментів, пенсій, стипендій та інших видів державної допомоги).

Розмір грошового забезпечення становить 35% розміру соціальної допомоги на кожну прийомну дитину або дитину-вихованця, але не більше п'яти прожиткових мінімумів для працездатних осіб одному з батьків-вихователів і не більше півтора прожиткових мінімумів одному з прийомних батьків. Відповідні кошти передаються до місцевих бюджетів як державна субвенція.

1.2. Першого лютого 2006 р. набрали чинності зміни також до Постанови КМУ № 1751 від 27.12.2001 р. „Про затвердження Порядку призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми”. Зокрема, з п. 26 виключено норму, що розмір допомоги на дітей, які перебувають під опікою або піклуванням, не може бути меншим 25% прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Отже, підлягає виплаті тільки різниця між розміром прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку та середньомісячним розміром аліментів або пенсії на цю дитину, що одержувалися за попередні шість календарних місяців. Проте, якщо за ці шість місяців аліменти і пенсія на дитину не нараховувалися, то допомога призначається у розмірі прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, а не 25% прожиткового мінімуму для працездатних осіб, як раніше. Одинокі матері тепер можуть отримувати щомісячну допомогу на кожну дитину до досягнення нею 18-річного віку, а не лише на учнів старше 16 років, як було дотепер.

Крім того, мінімальний розмір допомоги на дітей одиноким матерям підвищиться з 10% до 30% прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку (Закон України № 3372 від 19.01.2006 р. „Про внесення змін до статті 18-3 ЗУ „Про державну допомогу сім'ям з дітьми”). На жаль, закон набирає чинності лише з 1 січня 2007 року. Це означає, що у 2006 році не відбудеться належна уніфікація державної допомоги у цій важливій сфері.

Проект “Розвиток інтегрованих соціальних служб для вразливих сімей і дітей”

вул. Десятина 14, офіс 205, Київ, 01025, Україна

Тел. +380 (44) 270 55 16 . E-mail: info@everychild.kiev.ua

1.3. Міністерство юстиції зареєструвало 3 лютого ц.р. спільний Наказ Міністерства праці та соціальної політики, фінансів, охорони здоров'я, освіти та науки, та у справах сім'ї, молоді та спорту № 415/869/710/719/3239 від 14.12.2005 р.

Цей наказ затвердив Порядок виплати державної допомоги при народженні дитини в разі її влаштування до дитячого закладу (будинку дитини) на повне державне утримання. Відповідальність за виконання цього наказу покладено на органи опіки та піклування та адміністрацію будинків дитини та подібних спеціалізованих закладів. Щоправда, п. 4.9 Наказу дозволяє надавати допомогу також особам, які всиновили або взяли дитину під опіку, на виховання в прийомну сім'ю або в дитячий будинок сімейного типу, в порядку, встановленому Постановою КМУ № 315 від 21.04.2005 р.

2. Міністерство юстиції зареєструвало кілька важливих нормативних актів щодо вдосконалення структури МСМС та центрів соціальних служб.

2.1. Затверджено типові положення про управління в справах сім'ї, молоді та спорту обласної, Севастопольської міської державної адміністрації, про відділ у справах сім'ї, молоді та спорту районної, районної у місті Севастополі державної адміністрації (Постанова КМУ № 78 від 01.02.2006 р.). Зокрема, ці управління та відділи мають координувати діяльність місцевої виконавчої влади з питань реалізації державної політики стосовно сім'ї, дітей, молоді, фізичної культури та спорту.

2.2. Розпорядженням КМУ № 148 від 15.02.2006 р. затверджено Типове положення про центр для ВІЛ-інфікованих дітей та молоді. Такі центри мають створюватися обласними державними адміністраціями і фінансуватися коштом обласних бюджетів та державних програм. Окрім надання соціальних послуг, такі центри працюють у режимі денного стаціонару. Директори центрів мають широкі повноваження і мають призначатися за погодженням з центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Крім того, 27 лютого 2006 року набуває чинності Типове положення про службу роботи з ін'єкційними споживачами наркотиків як спеціалізованого формування центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (Наказ МСМС № 3430 від 23.12.2005 р.).

Створення цієї служби має на меті запобігати поширенню ВІЛ-інфекції серед молоді.

2.3. Також 27 лютого 2006 року набудуть чинності Типове положення про інформаційно-ресурсний центр центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (Наказ МСМС № 203 від 30.01.2006 р.) та Типове положення про школу волонтерів центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (Наказ МСМС № 204 від 30.01.2006 р.).

Останній наказ пов'язаний з Законом України „Про волонтерський рух”, який Верховна Рада схвалила 23.02.2006 р. за поданням Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту.

Вказані центри і школи не є юридичними особами, але дістали широку компетенцію з методичної та просвітницької роботи. Центри мають забезпечувати, насамперед, навчання працівників центрів соціальних служб та їх спеціалізованих формувань, а також волонтерів у рамках програм центрів соціальних служб.

2.4. 10 лютого Міністерство юстиції зареєструвало також Наказ МСМС № 2280 від 06.10.2005 р., який затвердив Типові штатні нормативи працівників таких спеціалізованих формувань, як соціальні центри матері і дитини, соціальні гуртожитки, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями. Це матиме істотне значення для планування заходів з навчання і методичної підтримки працівників цих формувань.

3. Серед інших важливих змін у законодавстві, що стосується цілей Проекту, треба зазначити такі.

3.1. Закон України № 3348 від 17.01.2006 р. вніс зміни до статті 75 Цивільного кодексу, зокрема, на підставі заяви органу опіки та піклування суд відтак має право звільнити особу від повноважень опікуна або піклувальника також у разі порушення нею прав підопічного.

3.2. З 1 січня 2007 року набере чинності Закон України „Про житловий фонд соціального призначення” № 3334 від 12.01.2006 р. Зокрема, цей закон регулюватиме порядок розміщення осіб, які потребують соціального захисту, у тимчасові притулки для дорослих, соціальні гуртожитки та спеціалізовані будинки для бідних і безпритульних. Згідно зі ст. 11 закону, до осіб, які матимуть право на одержання соціального житла, належать діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, після закінчення терміну піклування в спеціалізованих закладах та прийомних сім'ях, а також діти-інваліди після досягнення повноліття. Передбачено пільги з одержання соціального житла також для

Проект “Розвиток інтегрованих соціальних служб для вразливих сімей і дітей”

вул. Десятинна 14, офіс 205, Київ, 01025, Україна

Тел. +380 (44) 270 55 16 . E-mail: info@everychild.kiev.ua

сімей та одиноких матерів і батьків, які мають трьох та більше дітей, і сімей, які мають дитину-інваліда до 18 років. Соціальне житло може надаватися і у власність, і в оренду, що дозволить запобігти „довічному утриманству”. Проте, ефективність закону напевно обмежуватиме те, що відповідальність за фінансування заходів з надання соціального житла покладено на місцеві бюджети.

III. Законопроектна робота Верховної Ради

23 лютого Верховна Рада схвалила у другому читанні і в цілому проект Закону України „Про волонтерський рух” (№ 7550), розроблений КМУ на ініціативу Міністерства у справах сім’ї, молоді та спорту.

Серед щойно зареєстрованих проектів законів України прямо стосується цілей Проекту проект Закону України „Про затвердження прожиткового мінімуму на 2006 рік” (№ 7760-2, подано народними депутатами М. Рудьковським та Л. Сергієнком). Адже зміна розміру прожиткового мінімуму істотно впливає на надання соціальної допомоги сім’ям з дітьми.